

7553

26x19

4-9 = 6.16.

Label

II. ÉVFOLYAM
:: 4. SZÁM ::
1920 FEBRUÁR 14

BOHÉM-VILÁG

**ILLUSTRÁLT
MŰVÉSZLAP.**

**SZERKESZTI:
KALMÁR TIBOR**

ARA
4
KOR.

KÖRNYEY BÉLA a Nemzeti Operaház tagja. (Homonnai felv.)

MÁTHÉ RÓZSI énekművésznő

(Homonnai felvétele)

MEGJELENIK
MINDEN
SZOMBATON

ELŐFIZETÉSI
ÁRAK :
1/2-ÉVRE 45K
1 HÓRA 16,,

Bohémvilág

ILLUSZTRÁLT MŰVÉSZ LAP.

HIRDETÉSEK
MÉG-
ALLAPODÁS
SZERINT.

EGYES
SZÁM ÁRA
4 KORONA.

SZERKESZTI: KALMÁR TIBOR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV., SZÉP-U. 5. IV. EM.

T. A „Spanyol-Bacillusok”

teljhatalmu budapesti főmegbizottjának

Budapest

Tisztelt Bacillus Ur!

Többbizben kerestem Önt a bakteriológiai intézet utján, de hiába. Az ott tartózkodó főbakter legutóbb igen tartózkodó modorral fogadott. A kézfogást például egyáltalán mellőzte, abban a hiedelemben, hogy Ön esetleg — inkognitó — az én tenyeremen szerepel. Egyszóval nem tudott sem Önről, sem pedig illetőségi helyéről semminemű felvilágosítással szolgálni. Ellenben rövid párbeszédünk alatt több ízben, sőt sürűn, — igen diffamálóan nyilatkozott az Ön édes szüleiről.

Végre f. hó 8-án, délután 5 órakor megpillantottam Önt, a Dunaparti Színház nézőterén. Észrevenni Önt és egy Anacot-rudat üvegurokkal egyetemben ijedten lenyelni: — egy pillanat műve volt. Lehetetlenség volt meg nem látni kedves Mester, hiszen *egy-egyedül* nézte a délutáni előadást. Éppen az én, franciából magyarra átültetett bohózatom, a „Hallatlan skandalum” ment. Én nem vagyok egy kétségbeesett fiú, de szavamra mondom — jól esett, hogy Önt páratlanul hálás közönségem gyanánt tisztelhettem. Istenem! ha Ön tolat ragadna és objektív kritikát írna erről a hallatlan skandalumról. Ön lenne az egyetlen pesti *kulturtényező*, aki nem csinálna olcsó viccet a darab címéből és Ön lenne az egyetlen kritikus, aki tényleg *látta* is a darabomat. Ön egy megátalkodott színházlátogató, hiszen a kötelező egyórás szellőztetés alatt sem hagyja el a helyét. A magunkfajta ember pusztá félelemből is elkerüli a nézőtér tájkját, eme veszélyes, légvonattal

kecsegtető óra alatt. De Ön? bámulatra méltó és bizonyára forróvérű spanyol nem fél sem a légvonattól, sem az emberektől.

Mert az emberektől nem fél; ezt bizonyítja az a tény is, hogy dacára elhagyatott egyedüllétének, végig tudta nézni a színpadon szereplő színész urak „lebensgefährlich” játékát. Mert amit ezen improvizátor urak (Dózsa ur, Szarvas ur és Székely ur) produkáltak, azon a szerencsétlen, sokat elbiráló színpadon, az ellen csak revolverrel lehet védekezni.

Nagyon kérem Önt, egyszemélyben: „állandóan zsufolt nézőteremet”, ne méltóztassék darabomról a Dunaparti Színházban látottak alapján véleményt alkotni. Tessék inkább e lap hátsó oldalain folytatásokban megjelenő, valódi, hamisítatlan hallatlan skandalumot elolvasni és akkor be teccik látni, hogy az a szegény Eugéne Labiche mégsem volt olyan tehetségtelen, mint amilyenné engem a Dunaparti műintézetben lefordítottak.

Egész különös tisztelettel

Öntől óvakodó hive:

Kalmár Tibor.

Az Ezüst sirályról — a szereplők

Mi a véleménye az Ezüst sirályról?

(Nem kell megijedni, nem körkérdés. —
Körfeletet. — Az „Ezüst sirály” főpró-
báján, felvonásközökben, szóról-szóra
így nyilatkoztak a következők:)

GAJÁRY ISTVÁN: Nagyszerű. Bátoran állithatom, hogy Szabados Béla óta ilyen magyar operett-muzsikát nem írtak. Földes szövege is kielégítő.

SIRÓ GYÖRGY: A muzsika szép, finom, komoly, de nem sláger-zene. Az utca füléhez nem talál utat.

MÁRKUS ALFRÉD: Isteni szép zene; kár, hogy a nyitány után következő reminiscencia kissé ront a hatáson.

BUDAY DÉNES: Nem tudok szóhoz jutni. (Pedig tudott!)

ZERKOVITZ BÉLA: El vagyok ragadtatva! (Pedig tényleg el volt.)

BÁLINT LAJOS: Végre egy igazi operette. Beöthyék csuszna a „János vitéz”-zel. T. i. én vagyok a muzeumi darab, aki csak a múlt héten láttam a „János vitéz”-t először.

BEÖTHY ZOLI: Nálunk, a Királyban nem mehetett volna ez az „Ezüst sirály”, mert az első felvonásbeli ló és kocsis nem férne a színpadunkra.

KÓVÁRY CINCI: A muzsika páratlanul elsőrangú. Ez a Buttykay egy veszedelmes ember.

SALAMON BÉLA (a Royal-Kabaréból): Na, hogy tetszettem? — láttál engem, mint fehér lovat?

HARMATH IMRE: Rátkay hiányzik. A Sziklay szerepe neki készült. A szövegkönyv? ... — Nna!

Z. KUN ANDOR: A zene kedves. A cselekmény a második felvonásban hanyatlík, esík.

LUKÁCS GYULA: Nna! — tudod: — nem egy elájulás! (Engedtesék meg nekem, hogy Lukács Gyula „Fülgáró” kezdetű lapjából kiollózzam a darabra vonatkozó kritikát:)

Talán még soha nem volt főpróba után oly bizakodó a hangulat a kulisszák mögött, mint a Városi Színházban. A sikerhez fűzött remények, a művészekről kezdve a diszlettologatókig, mindenkin erőt vesznek. Egy tüzoltótól olyan áradó kritikát hallottunk Sziklay József-ről, hogy a népszerű színész igazán büszke lehet rá. Érdekes, hogy akár csak a nézőtéren, a kulisszák világában is, az ünneplés középpontjában Sziklay József áll. Pompás humora, ördöngős táncai, kellemes megjelenése, talán *legjobb tánc-komikusunkká* avatja őt. Mikor a főpróba után felmentünk hozzá, hogy gratuláljunk neki fényes alakításához, szerényen kitért az üdvözlés alól, és minden érdemet a szerzőkre tukmált. Szívből örülök, — ugymond — hogy Kosáryval és Királylyal játszhatom, hisz nemrégiben ezért is mentem a Király Színházhoz.

Király Ernő éppen a nyakkendőjét kötötte meg, amikor beléptünk öltözőjébe. Elmondta, hogy tizenöt éve működik operettszínpadon, *de ilyen jó operettben még soha életében nem játszott.* Azt hiszi, hogy az Ezüst sirály új utat fog vágni az operette fejlődéstörténetében, mert ugyebár az utolsó évtized legtöbb termésére, amit operette néven hoztak forgalomba, egyáltalán nem illik rá ez az elnevezés. És a partnerek, — ezt talán nem is kell külön hangsúlyozni, — oly kedvesek és sokattudók, hogy minden komoly művészembernek élvezet a velük való együttműködés.

Kerényi Gabi, aki Maritta virágárus lány szerepében adott rendkívül bájos alakítást, 55.000 K-t fizetett ki az „Ezüst sirály”-beli ruhákért. Elragadtatva beszél Sziklayról és a többiekről, az operette-el is nagyon megelégedett.

A névsorban utolsó, de a színpadon első, Kosáry Emma, aki a nagy sikertől boldogan, nem is tud nyilatkozatot adni, csak azt mondja: „Szeretem a darabot, a színészetet, mindent.” És Buttykay is hálásan szorongatja gratuláló kezünket, de interviút a nagy izgalomban nem hajlandó adni.

(k.) (a.)

„A magyar operett fejlődésének korszakalkotó estéje volt a Városi Színház bemutatója“ . . .

(Aztán alább így):

„Nem szabad azt mondani erre az előadásra, hogy nagyon forró siker volt, mert sokkal több volt ennél. Mintha mindenkit átitetett volna a muzsikuszénije, olyan végtelenül finom és művészi volt minden, ami az „Ezüst sirály“ előadásához tartozik. Földes Imre librettója congeniálisan simul a zenéhez . . .“ (stb. stb.)

(?)

(A kritika kvintesszenciáját, valamint a darab tényleges értékét akként kapja meg az olvasó, ha Gajáry Istvánt megszorozza Márkus Alfréddel, belőlük gyököt von, hozzáadja Zerkovitz Bélát, — az egésze elosztja Harmat Imrével, levonja belőle Lukács Gyulát és ami marad, azzal az igénnyel beváltkozik az „Ezüst sirály“ valamelyik előadására.)
—bor.

Ligeti Gizella

A Muskátlí Kabaréban tűnt fel. Nem a szokott „tehetséges kezdők“ sorába tartozik, hanem határozott és kiforrott tánc-tehetség, akivel feltétlenül találkozunk még a pesti művészvilágban.

Beszélgetés Környey Bélával

Környey Béla, a Nemzeti Operaház külföldön is népszerű starja, ez idén teljesen visszavonult a nyilvánosságtól. Az operában is ritkán szerepel, hangversenypódiumon pedig eddig egyszer sem volt hallható.

Felkerestem a nagy tenoristát otthonában, hogy megtudjam, hogy él, mik a tervei, milyen szerepekre készül, hogy a zárkózott művészt ismét közelebb hozzam közönségéhez.

A Mester ugylátszik nem szereti az újságírókat, mert mikor bejelentettem magamat, ő beteget jelentett ki, — csak amikor a szakácsnővel beizentem, hogy hangversenyfelkérésről van szó, lágyult meg és megígérte, hogy délután 3 és 4 közt okvetlen jobban fogja érezni magát.

Igy aztán sikerült közelébe férközni és az alábbiak szerint meginterviewolni.

Ha a riporter azt kérdezi ma valakitől, hogy van, — egész biztosan az a válasz, hogy nagy a drágaság, nem lehet megélni. Környey mesterrel is így jártam. A drágaságra panaszkodott legelőször.

Megkérdeztem, igazak-e külföldi utjáról elterjedt fantasztikus hírek és kombinációk, hogy Svájcban 5 fellépéséért 10.000 frankot — mondok: 330.000 korona — kínáltak, Hollandiában pedig 1000—2500 hollandi forintot (amit már véges emberi észszel nem is tudok koronákba átszámítani?).

— Svájcba 2 év előtti szerződés van, — volt a válasz — amely szerint mehetek, amikor akarok 5 hangversenyre, az említett összegért. Ez két éve nem volt sok, úgy hogy nem is reagáltam a meghívásra, de most egy vagyon a mi pénzünkön, persze, hogy kimegyek tehát, mihelyt csak tehetem. Az operában a régi szerződésemet tartom, bizony ebből nem lehet megélni.

— Mikorra tervezi a külföldi tournét?

— Legkésőbb tavaszra. Bevárom a békét és míg egy kis rend lesz és egy kis kényelem a vonaton. De ha ilyenek maradnak a viszonyok, akkor is kimegyek.

— Milyen szerepekre készül, hol fog legközelebb szerepelni?

— Az operában Manont akarják nekem adni, amely szerepet Bécsben is játszottam. Repriz készül, ami igen szép

Az Ezüst sirályról — a szereplők

Mi a véleménye az Ezüst sirályról?

(Nem kell megijedni, nem körkérdés. — Körfelelet. — Az „Ezüst sirály” főpróbáján, felvonásközökben, szóról-szóra így nyilatkoztak a következők:)

GAJÁRY ISTVÁN: Nagyszerű. Bátoran állíthatom, hogy Szabados Béla óta ilyen magyar operett-muzsikát nem írtak. Földes szövege is kielégítő.

SIRÓ GYÖRGY: A muzsika szép, finom, komoly, de nem sláger-zene. Az utca füléhez nem talál utat.

MÁRKUS ALFRÉD: Isteni szép zene; kár, hogy a nyitány után következő reminiscencia kissé ront a hatáson.

BUDAY DÉNES: Nem tudok szóhoz jutni. (Pedig tudott!)

ZERKOVITZ BÉLA: El vagyok ragadtatva! (Pedig tényleg el volt.)

BÁLINT LAJOS: Végre egy igazi operette. Beöthyék csuszna a „János vitéz”-zel. T. i. én vagyok a muzeumi darab, aki csak a múlt héten láttam a „János vitéz”-t először.

BEÖTHY ZOLI: Nálunk, a Királyban nem mehetett volna ez az „Ezüst sirály”, mert az első felvonásbeli ló és kocsis nem férne a színpadunkra.

KÓVÁRY CINCI: A muzsika páratlanul elsőrangú. Ez a Buttykay egy veszedelmes ember.

SALAMON BÉLA (a Royal-Kabaréból): Na, hogy tetszettem? — láttál engem, mint fehér lovat?

HARMATH IMRE: Rátkay hiányzik. A Sziklay szerepe neki készült. A szövegkönyv? ... — Nna!

Z. KUN ANDOR: A zene kedves. A cselekmény a második felvonásban hanyatló, esik.

LUKÁCS GYULA: Nna! — tudod: — nem egy elájulás! (Engedtessék meg nekem, hogy Lukács Gyula „Főgáró” kezdetű lapjából kiollózzam a darabra vonatkozó kritikát:)

Talán még soha nem volt főpróba után oly bizakodó a hangulat a kulisszák mögött, mint a Városi Színházban. A sikerhez fűzött remények, a művészekről kezdve a diszlettologatókig, mindenkin erőt vesznek. Egy tüzoltótól olyan áradozó kritikát hallottunk Sziklay József-ről, hogy a népszerű színész igazán büszke lehet rá. Érdekes, hogy akár csak a nézőtéren, a kulisszák világában is, az ünneplés középpontjában Sziklay József áll. Pompás humora, ördögös táncai, kellemes megjelenése, talán *legjobb tánc-komikusunkká* avatja őt. Mikor a főpróba után felmentünk hozzá, hogy gratuláljunk neki fényes alakításához, szerényen kitért az üdvözlés alól, és minden érdemet a szerzőkre tukmált. Szívből örülök, — ugymond — hogy Kosáryval és Királylyal játszhatom, hisz nemrégiben ezért is mentem a Király Színházhoz.

Király Ernő éppen a nyakkendőjét kötötte meg, amikor beléptünk öltözőjébe. Elmondta, hogy tizenöt éve működik operettszínpadon, *de ilyen jó operettben még soha életében nem játszott.* Azt hiszi, hogy az Ezüst sirály új utat fog vágni az operette fejlődéstörténetében, mert ugyebár az utolsó évtized legtöbb termésére, amit operette néven hoztak forgalomba, egyáltalán nem illik rá ez az elnevezés. És a partnerek, — ezt talán nem is kell külön hangsúlyozni, — oly kedvesek és sokattudók, hogy minden komoly művészembernek élvezet a velük való együttműködés.

Kerényi Gabi, aki Maritta virágárus lány szerepében adott rendkívül bájos alakítást, 55.000 K-t fizetett ki az „Ezüst sirály”-beli ruháért. Elragadtatva beszél Sziklayról és a többiekéről, az operette-el is nagyon megelégedett.

A névsorban utolsó, de a színpadon első, Kosáry Emma, aki a nagy sikertől boldogan, nem is tud nyilatkozatot adni, csak azt mondja: „Szeretem a darabot, a színészetet, mindent.” És Buttykay is hálásan szorongatja gratuláló kezünket, de interviewet a nagy izgalomban nem hajlandó adni.

(k.) (a.)

„A magyar opereti fejlődésének kor-
szakalkotó estéje volt a Városi Színház
bemutatója“ . . .

(Aztán alább így):

„Nem szabad azt mondani erre az
előadásra, hogy nagyon forró siker volt,
mert sokkal több volt ennél. Mintha
mindenkit átiteltetett volna a muzsikás
zsenije, olyan végtelenül finom és mű-
vészi volt minden, ami az „Ezüst sárály“
előadásához tartozik. Földes Imre libret-
tója congeniálisan simul a zenéhez . . .“
(stb. stb.)

(?)

(A kritika kvintesszenciáját, valamint a
darab tényleges értékét akként kapja
meg az olvasó, ha Gajáry Istvánt meg-
szorozza Márkus Alfrédde, belőlük
gyököt von, hozzáadja Zerkovitz Bélát,
— az egészet elosztja Harmat Imrével,
levonja belőle Lukács Gyulát és ami
marad, azzal az igénnyel beváltakozik
az „Ezüst sárály“ valamelyik előadására.)
—bor.

Ligeti Gizella

A Muskátlí Kabarében tűnt fel. Nem a
szokott „tehetséges kezdők“ sorába tar-
tozik, hanem határozott és kiforrott tánc-
tehetség, akivel feltétlenül találkozunk
még a pesti művészvilágban.

Beszélgetés Környey Bélával

Környey Béla, a Nemzeti Operaház
külföldön is népszerű starja, ez idén tel-
jesen visszavonult a nyilvánosságtól. Az
operában is ritkán szerepel, hangver-
senypódiumon pedig eddig egyszer sem
volt hallható.

Felkerestem a nagy tenoristát otthoná-
ban, hogy megtudjam, hogy él, mik a
tervei, milyen szerepekre készül, hogy a
zárkózott művészt ismét közelebb hoz-
zam közönségéhez.

A Mester ugylátszik nem szereti az
ujságírókat, mert mikor bejelentettem
magamat, ő beteget jelentett ki, — csak
amikor a szakácsnővel beizentem, hogy
hangversenyfelkérésről van szó, lágyult
meg és megígérte, hogy délután 3 és 4
között okvetlen jobban fogja érezni magát.

Igy aztán sikerült közelébe férkőzni és
az alábbiak szerint meginterviewolni.

Ha a riporter azt kérdezi ma valakitől,
hogy van, — egész biztosan az a válasz,
hogy nagy a drágaság, nem lehet meg-
élni. Környey mesterrel is így jártam.
A drágaságra panaszkodott legelőször.

Megkérdeztem, igazak-e külföldi utjá-
ról elterjedt fantasztikus hírek és kom-
binációk, hogy Svájcban 5 fellépéséért
10.000 frankot — mondok: 330.000 ko-
rona — kínáltak, Hollandiában pedig
1000—2500 hollandi forintot (amit már
véges emberi észszel nem is tudok koro-
nába átszámítani?).

— Svájcba 2 év előtti szerződésem van,
— volt a válasz — amely szerint mehe-
tek, amikor akarok 5 hangversenyre, az
említett összegért. Ez két éve nem volt
sok, úgy hogy nem is reagáltam a meg-
hívásra, de most egy vagyon a mi pén-
zünkön, persze, hogy kimegyek tehát,
mihelyt csak tehetem. Az operában a
régi szerződésemet tartom, bizony ebből
nem lehet megélni.

— Mikorra tervezi a külföldi tournét?

— Legkésőbb tavaszra. Bevárom a
békét és míg egy kis rend lesz és egy
kis kényelem a vonaton. De ha ilyenek
maradnak a viszonyok, akkor is kime-
gyek.

— Milyen szerepekre készül, hol fog
legközelebb szerepelni?

— Az operában Manont akarják ne-
kem adni, amely szerepet Bécsben is ját-
szottam. Repriz készül, ami igen szép

művészi esemény lesz. A Városi Színházba is meghívtak, hogy énekeljem a Zsidó nőt, de még nem állapodtunk meg. Nemsokára hangversenydobogóra is kilépek — először ebben a szezonban — febr. 22-én a Scala rendezésében egy matinén, ahol „Rákóczi“ c. daljátékot és az „Aidá“-t éneklek.

Végül, hogy bakfis-publikumunknak a kívánságát teljesítem, megkérdeztem a Mestert, hogy melyik a legkedveltebb szerepe?

(Az emlékkönyvek ezen rovatába a következő válasz kerüljön):

— Mind egyformán szeretem, mert magam választottam őket. Legfeljebb hangulat dolga, hogy pillanatnyilag mit éneklek szívesebben, amihez jobban vagyok diszponálva.

Mielőtt elváltunk, egy arcképet kaptam a Bohémvilág olvasói számára, amelyet a címlapon közlünk. Aida szerepében mutatja a Mestert, amely egyik legszebb és legnépszerűbb alakítása.

(ki.)

ELVESZETT...

PAP JANCSI szíve:

— saját bevallása szerint . . . Hol és mikor, arról nem szól a dala. Hogy a szívére égető szüksége van, ezt azzal is dokumentálja, hogy jelenleg: „egy rongy van, egy rongy van a szíve helyén.“ A becsületes megtaláló a rongyot a szív fejében hármikor átveheti.

BÉREGI OSZKÁR piros tógája, melyben a kommunizmus kitörésekor Aréna-uti lakása küszöbén, az udvarra általa egybehív háztartási alkalmazottak előtt arról szónokolt, hogy: „mindnyájan egyformák vagyunk, nincs eseléd és nincs urnő; ha urnőtök tizkor kel fel ágyából, úgy ti se keljtek fel előbb“; . . . ugyanezen tógában rohant le vörösökért, hogy a kommunizmus „vacachnichalten“ elméletét fejtegető háziurát azonnali forradalmi törvényszék elé állítsa. A történelmi értékű tóga megtalálójára írjon: „Jelenleg Ezékiel próféta“ jelígre a — Nemzeti Színházba.

GALETTA FERENC önbizalma, mióta Sirály Ernőt, mint Ezüst királyt megpillantotta? Jelige: „Vagyok olyan legény mint te.“
Cím: Budapest, Refus színház.

(Állandó rovat)

A Royal-Orfeum Kurländer atyája minden színészt lenézett, megvetett és tehetségtelennek nyilvánított, aki a Royalból akár jószántából, akár összekülönbözések miatt máshová szerződött. Az egyetlen Nyárai Tóni volt kivétel, akiben még akkor is elismerte a tehetséget az öreg, amikor az — az Apollóhoz szerződött.

Mikor Nyárai kb. már két hónapja volt az Apolló szerződött tagja, egy izben a Royal-Orfeum előtt vitte el az útja. Kurländer tata az Orfeum-kávéház előtt állt és magához hívta Nyárait:

— Mondjál csak Tónikám, hogy megytinek az Apolló?

— Nagyszerűen, minden nap zsufolt házunk van, — felel lesújtó örömmel Tóni, aki tudta, hogy Kurländer éppen ennek az ellenkezőjét várta hallani. — Dühbe gurult a kis öreg és így felelt:

— *Nahát, tudod az nálunk egy valóságos egy szerencs, ha valaki pénzért kap egy jegy . . .* — azzal se szó, se beszéd — Kurländer méregetől kipirultan berobogott az orfeumba. Nyárai pedig odébb állt.

Telik-mulik az idő; egy hónap elmúltával ugyancsak a Royal előtt ismét összelátalkoznak ketten: Nyárai és Kurländer.

— Mondjál csak Tónikám, hogy megy most tinek az Apolló?

Tóni erre kivágja az elképzelhető legnagyobb lóditást, amit az öreg urtól erre vonatkozóan hetekkel ezelőtt hallott:

— Bizony, Kurländer bácsi, nálunk valóságos szerencse, ha valaki pénzért kap egy jegyet . . .

Mire így szól a rákvörös apó: „*Hát . . . hát . . . nálunk egy olyan egy szerencs nem létez.*“

KENDE ÉS KUTTNER

iparművészeti női szalonja. (VII. Ilka-utca 23, földszint)
Figyelmebe ajánlja a művészvilágnak gyönyörű modelljeit

Brilliánsokat, gyöngyöket, használt
ékszereket minden-
SZÉKELY EMIL kinél drágábban
VI., Király-utca 51. sz. veszek.
Terež-templommal szemben Telefon József 105-35

Máthé Rózsi portréjához

Budapest legszebb asszonyainak egyike. Markáns vonásu, finom arcélű fej, amely főleg profilban előkelően nemes és a klasszikusságig szabályos. A fotografus mester azt mondta róla, oly szabályos arc, hogy nincs is retusálni való rajta. Az pedig nagy szó, ha az idealizáló (ill. fotografáló) mester is tökéletesnek tart valakit.

Máthé Rózsi Bécsben tanult énekelni Paul Greiffnél. 1916-ban került az Operához, ahol Sámson és Delillában, Rigolettóban, Parasztbecsületben és Május királynőjében produkált igen szép alakításokat. Mint Delilla szépségével meghódította hal'gatóságát, de legnagyobb sikere Május királynőjében volt. Az Operától távol töltött időt hasznosan használta fel a művésznő. Decemberben a Vigadóban lépett fel egy Brahms-koncerten, ahol Brahms dalainak interpretálásával nagy sikereket aratott. Most ismét szerepelni fog Máthé Rózsi. A Népoperában lép fel Carmenben. Partnerei Adler Adelina, Bihari és Demény. Márkus főzeneigazgató vezeti a próbákat, amelyek sikeresen folynak. Szenzációs ruhákat tervezett a művésznőnek ez estére Zettel mester, amely tervek legközelebbi számunkban hozni fogjuk.

Meglátogattuk a művésznőt és kikérdeztük fellépési felől.

— Legközelebbi fellépésem a Carmenben lesz, amelyre nagy szeretettel készülök. Először játszom ezt a szerepet, amelyet nagy ambícióval tanultam be és amelyhez nagy kedvet érzek. Azt hiszem, jó leszek. Majd különben ha eljön az előadásra, megbíráhatja, hogy beváltam-e vagy sem. — A Carmen után Bécsbe megyek, ahol a Koncerthausban rendezik önálló koncertemet; rögtön utána, március végére visszajövök pesti koncertemre, amelyet egy tehetséges hegedűművésszel, Ormándy Blau Jenővel tartok. Többet nem is tudok mondani magamról. Visszavonultan élek, olvasok és sokat foglalkozom a zenével.

Ezzel befejezván az interviút, bucsuzni akartam, mikor a művésznő kért, hogy egy záradékot is tegyek cikkemhez, egy körkérést a Bohémvilág olvasóihoz.

Persze, hogy megteszem, szívesen teszem meg és közvetítem a művésznő kérését olvasóinkkal. Pályázatot hirdet a művésznő lakáskeresésre. Unja már a szállóbeli lakást, amelyben bizony hosszú ideje tartózkodik és megelégedne 5, 4, 3, 2 vagy 1 szobával is. Díjakat is tűzött ki: Első díj: örök hála, második: három fénykép, harmadik: egy barátságos kézszorítás.

Remélem, ezek után nem sokáig lesz a szép pesti művésznő lakás nélkül. —re.

Marton Gyula

Legújabb zeneszerzőnk, akinek egy dalát nagy sikerrel énekelte *Medek Anna*, a Nemzeti Operaház tagja az Urániában február 1-én tartott dalmatinéján. A szerzemény invenciózus, eredeti és kedves hatása, nincs benne semmi mesterkéltség, szivből jött — szivhez szólt. A közönség nagy ovációban részesítette az előadó művésznőt: Medek Annát és a szerzőt is, akit többször kitapsoltak. A dal szövegét Marschalkó Teofil írta.

Marton Gyula mindössze huszonegyéves. Radnai Miklós tanítványa. Az Urániában való szereplése premier volt, éppen azért nem akarunk jóslásokba bocsájtkozni, csak azt a tényt szögezzük le, hogy a csupa ismert dallamokból összeállított — jobban mondva összelopott — dalok után jól esett egy olyat hallani, amelyben eredetiség is volt. Fiatalsága és tehetsége mindenesetre biztató jel a jövőre nézve. —re.

Szinész és közönség

Első szerepem. Művészet-e a színészet? Hogyan készül el egy szerep. Intervjúok. Életemből. Petőfi és a színészet. Hogyan tanultam én Petőfit szávalni. A divatról. Cleopatráról. A mi koponyánk. Egy színészlelek. Írta: Jászai Mari. Ára 17-50. Kapható: Kemény könyvterjesztési és beszerzési vállalatnál. Budapest, VII., Sip-utca 6.

Szinyei-Merse Pál 1845—1920

Meghalt Szinyei Merse Pál. Ismét kevesebbünk van egy nagy festőművészszel. Azok közé tartozott, akiknek neve külföldön is ismert volt és aki a magyar művészetet csak öregbítette idegenben is. Szintiszta magyar ember volt, sárosi gentry, e két tulajdonság hatja át festészetét is. Magyaros érzéke a veleszületett színérvék, amelyet oly magas fokra fejlesztett, mint kevesen, gentry művolta pedig abban a derűs, gondot nem ismerő, gondot nem mutató pikturában nyilvánul meg, amelyben mindig van valami finom előkelőség.

Szinyeuifalun született, 1845 július 4-én. Münchenben Piloty tanítványa volt, akitől azonban függetlenségét — és ez nagy érdeme — annyira sikerült megóvnia, hogy teljesen más irányban kísérletezett. Műterme Böckliné mellett volt, kivel barátságban is állott és ez az ismeretség nagy hatással volt művészetére. Először szigorúan böcklini mintára fest, tiszta naturalizmussal, aztán áttér a napfény problémájának tanulmányozására. 1873-ban sikerül neki a szabadvilágítás (plein-air) kérdésének problémáját teljesen megoldani (Majális c. képében) és ebben legeslegelől járt Szinyei. De a kor nem értékelte meg őt, mint a modern festők legtöbbjét, nem ismerték el művészetét és a sárosi gentry — amire kevés példa van a művészettörténetben — teljesen otthagya a pikturát és huszonegy évig pihenteti az ecsetjét. 1894-ben fedezi fel művészetét egypár arra járó piktor és csodálkozva látják a fiatalok, hogy Szinyei már 1873-ban tiszta plenért festett. Utána Pesten kiállít, megismerik, megszeretik és megbecsülik művészetét. Münchenben aranyérmet kap. Rómában az 1000 lírás nagy díjat nyeri meg. Budapesten a képzőművészeti főiskola tanára lesz és végül az Uffisei-képtár részére a halhatatlanok pantheonjába megfesti önarcképét. Nem volt termékeny festő, az utóbbi években pedig alig-alig dolgozott. E hó 2-án halt meg Jernyén.

Szinyei-Merse Pál izig-végig naturalista festő. Szokták őt az impresszionisták közé is sorolni, de indokolatlanul. Festészetének legerősebb oldala a színérvéke. A természet megfigyeléseit olyannyira tökéletesítette és a nap fényét oly tökéletesen tudta visszaadni képeiben, hogy a pontos időt is megjelölhetnők, amikor készültek. Képei finom színharmoníák. Kompozíciós képe nem igen volt, a természetet kopírozta és adta vissza festményeiben nagy művészettel. Majálisa művészettörténeli jelentőségű. Pacsirta, Hóolvadás, Patak, Fürdőház, Parkban címűek közül a többi tájképei, Lilaruhás nője a plenér arcképfestés gyöngye.

És érdekes megemlíteni, hogy Szinyeinek nem voltak és nincsenek követői, egyénisége nem gyakorolt hatást művésztársakra, mert csak akkor fedezték fel, amikor a plenér festést a franciáktól eltanulták piktoraink, így művészetünk irányításában nem volt nagy része.

Képei még életében horribilis árat értek el, mert nehezen hozzáférhetőek voltak. Vázlataiért adtak 20—25.000 koronát. Az Ernst-múzeum 1912-ben rendezett képeiből gyűjtésményes kiállítást.

Kun Imre

KÁRPÁTI REZSŐ ÉS MUNKÁCSY. Kárpáti Rezső, a pár éve meghalt festőművész sokat járt Párisban. Több évet töltött kint egyfolytában és csak a hadgyakorlatok alkalmával szakította meg párisi tartózkodását. Villám őrnagy, a hadgyakorlaton parancsnoka, miután megtudta, hogy ismét Párisba készül ki, megkérte őt, nem vinné-e el Munkácsynak egy levelét és támogatná kérését, hogy a fiát, aki nagy hajlamot érez a festészethez, vegye magához. Kárpáti örömezt vállalta a megbízást, be is állított Munkácsyhoz. Az öreg mester éppen nagy munkában volt, pakkolt, Amerikába készült, egykét portrémegbízásból kifolyólag. Kárpáti átadta a levelet és továbbadta az őrnagy kérését is. Munkácsy azonban nagyon izgatott hangulatban volt, nem akart lehát foglalkozni a kéréssel. Megkérte Kárpátit, hogy válaszolja az ő nevében azt, amit akar. Kárpáti azt tanácsolta, hogy írják azt a fiúnak, hogy járja ki a nyolc gimnáziumot (akkor még csak tizenéves volt) és azután jöjjön Párisba, amikor is Munkácsy készséggel veszi magához. A levél elment. És már megfelejtkezett róla Kárpáti, mikor egy izben egy kávéházban magyar lap került a kezébe. Végigolvashván azt, egy hír kötötte le a figyelmét. A következő pár sor volt benne: „Villám őrnagy IV-ik gimnazista fia öngyilkos lett afeletti bánatában, hogy nem mehetett arra a pályára, ahová tehetsége vonzotta.”

Ez a szomorú eset egészen haláláig nyomta Kárpáti lelkiismeretét. Jó szíve folyton fájt az eset miatt és állandó szemrehányást tett magának azért, hogy akaratlanul halálát okozta egy művészi tehetséggel megáldott fiúnak.

Kun Imre

LÁTOGATÁS ROTTMANN MOZART-NÁL. Rottmann Mozart, — akinek képei, különösen a „Tavaszi“ — a téli tárlaton méltó feltűnést keltettek, jelenleg a tavaszi tárlatra készül, melyen eddigi sikereit is felülmulni óhajtja. Már kész egészben mutatkozik pompázatos színekben szépséges hollandi nője és egy fiatal leány portraitja. Bravuros vázlatok várják befejezésüket bibliai tárgyú kompozícióihoz; szorgalmas és lázas munka folyik a Nagyjános-utcai műteremben, a tavaszi tárlat nagy meglepetéseket tartogat!

Le Bon.

TÖLGYESSY ARTUR (1853—1920.) Csaknem egy napon Színeei halálával egy másik csapás is érte művészetünket. Tölgyessy Artur hirtelen beállott halálával.

Tölgyessy tájképfestő volt, mégpedig egyéni ízű, eredetiséggel telt vénáju tájképfestő. Szegeden született, Bécsbe, majd Münchenbe és Párisba került, 1875-ben visszajön Magyarországra, bejárja az Alföldet, megfesti a falu végét, a délibábos pusztát, a hold felkeltét, izigvérig átítatott magyaros művészettel. Ott az Alföldön szívja magába és szerzi meg azt a tarka színpalettát, amelyből változatos színkompozíciói kikerülnek. Sok díjat nyert Budapesten, képeit a király és az állam vette meg. Münchenben aranyérmel kapott 1901-ben, 1910-ben gyűjteményes kiállítást rendezett a Mücsarnok képeiből. Azóta keveset szerepelt, majd teljesen elhallgatott hirtelen jött haláláig.

Ha nem is alkotott halhatatlan műveket Tölgyessy, mindenesetre előkelő helyet foglal el a magyar tájképfestők között.

AZ ERNST-MUZEUM AUKCIÓI. Azt mondják, nyomor van Budapesten, éheznek, fáznak az emberek. Nem hisszük. Éheznek az emberek nagy tömegei, mikor az Ernst-muzeum aukcióján 6½ milliót szednek össze képekért és műtárgyakért. Öt nap alatt legkevesebb tizezresekben gyűlt össze ez az összeg. Nem az érték szerint keltek el a műtárgyak, hanem a kereslet szerint. Valóságos tözsde volt ott, egyes árakat indokolatlanul felhajtottak, másokat pedig leégni hagytak. Állandóan hausse-mozgalom volt az Ernst-muzeum képhörzégjén, ahol meggazdagodott új milliommások és egypár képkereskedő voltak a vásárlók, a nagyközönség pedig az izgalmas szemlélő. Olyan árakat értek el az árverezett tárgyak, hogy nem hisszük, hogy

még a mai pénzviszonyok mellett is haszonra legyenek eladhatók. Mindenesetre örvendetes, hogy a régi magyar festők munkáit oly magasra értékelték, de az bizonyos, hogy ezek az árak nem a belértéket képviselik, csak a korona értéktelenségét mutatják.

Böhm Pál 25—32.000 kor., Blau Tina-tájképei 10—25.000, Brodszkyé 10.000, Bihari Sándor képe 10.000 koronáért kelt el, míg Barabás arcképei 16—23.000 koronát, Spányi Béla tájképe 36.000-ért és Stetka Gyula kompozíciós vázlata 30.000 koronát ért el. Zichy Mihály rajzai 10—11.000 koronáért cseréltek gazdát, Munkácsy vázlatait 40 és 42.000 koronára verték fel, viszont László Fülöp arcképét, amelynek 7000 korona kikiallási ára volt, 7900-ért vitték el. Troyon szamarasi képét 20.000-ért, Pállik juhait 40.000 koronáért, Patten William arcképe 42.000, Th. Lawrence arcképe 35.000 K volt. A legnagyobb árat Adriaen van der Werff: Vénusz és Amor c. képe érte el 135.000 koronával, egy állítólagos Ribera-kép 28.550 koronával emlitendő még. A porcellánok és szőnyegek napi áron kerültek forgalomba. —re

A JÓVÓ SZINÉSZ GENERÁCIÓ.

RÁKOSI NÖVENDEKEINEK VIZSGA-ELŐADÁSA. Két hét letelte után Rákosi növendékei ismét vizsgálóelőadás keretén belül mutatkoztak be. A romantikus francia *Lilly*-ben léptek fel. A címszerep kreálásában az első felvonásban, azóta a Magyar Színház tagjai sorába avanszált *Sárvay Rózsit* láttuk, akit alkalmasint Fényes Annuska örökébe kívánnak helyezni. Két hét előtt a *Leányvásár*-ban játszott, mostani szereplésében sokkal többet ígér. *Krajnik Mária* komoly színpadi jelenség. A második felvonásban előadott dalai művészi készségre vallanak. Játéka is eléggé kiforrott. A férfiak közül *Latabár Kálmán* nevét regisztráljuk, aki az összes növendékek között a legszámottevőbb. Elsőrendű komikusnak ígérkezik. A többi férfiszereplő az átlag színészek mértékét megüti. *Lo—ricz.*

Látogatás Molnár Ferencnél

Két vasárnapon voltam el
határfelvonásos vizsgálaton
és egy három ~~napos~~ napos
álló ~~határfelvonás~~ = átkelvény.

M. F.

Moissi bojkottja

— Nekrológ egy élő színésről —

A legragyogóbb német színészt, a kényes német közönség rajongott, agyondédelgetett kedvencét, Reinhardt Miksa hatalmas sikereinek egyik letéteményesét, a tüneményes Alexander Moissit a hamburgi közönség kifütyülte, meghurcolta, a sárga földig alázta. A „történelmi idők“ nyomorúságától meggyötört, elcsigázott publikum nem látta benne az illusztris művészt, csak a megtévelyedett konjunktura lovagot s haragja elementáris erővel sujtott arra, akit mindenkoron szeretetének, elismerésének, kegyének számtalan jelével halmozott el. Moissi ugyanis felcsapott kommunistának...

Tulajdonképpen napirendre kellene térni a rövid hamburgi kommüniké felett, mely Moissi bojkottját hírül hozza, mert egy pillanatig sem vitás, hogy ez a meghurcoltatás nem érte érdemtelenül, ha nem egy Moissiról; ha nem egy olyan szubsztilis színésről volna szó, akinek neve aranybetűkkel ékeskedik a színművészet történetében.

Moissi renegát lett. Hütlenné lett nagy szerelméhez, mely csak babérré, dicsőséget, elismerést hozott számára. A művészetben mindenkor konzekvens Moissi belekerült a politika boszorkánykonyhájába. Nem érte be azokkal a diadalokkal, amiket a színpad termelt neki, belevette magát abba a forrongó áradatba, mely előbb az őrjöngő háborúnak, később a különböző forradalmi eszméknek hódolt. Moissi utvesztőbe került, nem volt politikai meggyőződése és állelkesedéssel mellette szegődött a mindenkor felszínen levő irányzatnak. S mint aki mindenkor kedvében járt közönségének, aki ragyogó művészével gyönyörűségére szolgált a német nép

ezreinek, magáévá tette a mindenkori tömeghangulatot. Lelkesedéssel ment a háborúba. Repülő szolgálatot teljesített. Francia fogságba került. A művészetért rajongó császár egy francia tábornokot ajánlott — cserébe a kiünő színészért. Szerepet vállalt a köztársasági forradalomban. Híve lett a dúló szociális reformoknak, melyek Németországot kiragadták a régi monarchista, militarista keretektől. Ebben az állandóan eltolódó politikai magatartásában a legszélsőbb irányzat fertőző bacillusai sem kímélték meg. Legvégül apostola lett annak a féktelen csoportnak, mely újabb és újabb súlyos megrázkódtatásokkal sujtotta a német népet. Itt betelt Moissi következtelen magatartásának pohara. A józan német nép nem hagyta megtorlatlanul ezt a konjunkturális színészkedést. Moissi ezeket a politikai „szerepeit“ meggyőződés és rátermettség nélkül „játszotta“, annál fájdalmasabb, hogy megérdemelt bukását és kudarcát ott kellett elviselnie, ahol csak megérdemelt elismerés és rajongás jutott neki osztályrészul.

Lord Móric

Látogatás Sárvay Rózsikánál

A „Kis Lord“ reprízét követő napon felkerestem Sárvay Rózsikát, a Magyar Színház új művésznőjét, aki a „Kis Lord“ szerepét meglepő sikerrel kreálta.

Sárvay Rózsika, aki még alig 17 éves, most végzett Rákosi Szidiné. Tulajdonképpen szubrettnek készült, de fiatal kora miatt egyelőre csak mint naiva szerepelhet. Rögtön, a vizsgaelőadás után több vidéki, sőt egy külföldi impresszárió is akarta szerződtetni, de atyja, aki nem akart megválni családjától, megtagadta beleegyezését. Így aztán Pesten szerződött mint ösztöndíjas növendék a Király- és a Magyar Színházhoz, ahol első nagy nyilvános szereplése a „Kis lord“, melyben annyi közvetlenséget, ügyességet és intelligenciát árul el, hogy (mondanom sem kell) úgy a közönség, mint a direktorok teljes meglepedését érdemli ki. Ebben a bájos szőke kis leányban összpontosulhat az a tehetség, melylyel majd pótolni is tudja a művészvilágból eltávozott Fényes Annust.

A legjobb impressziókkal látogtam a kis művésznőtől, akinek nagy és sikeres jövőt jósolok.

Szalay Imre.

BOROS B. FERENC TÁNCINTÉZETE

Budapest VI., Csengery-utca 1
Minden hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnap délután és este öszztánc.

A filmkészítés titkos műhelyéből

Írta: Geröffy J. Béla, az Uher-filmgyár rendezője

Ha arról, hogy miként készül egy filmdarab, fogalmat akarunk nyerni, akkor mindenekelőtt el kell felednünk mindazt, amit a színházakban előadott színdarabok keletkezési módjáról tudunk.

Szükséges elfelednünk azt, hogy a színpadi daraboknál úgy a rendezőnek, mint a színésznek munkája alárendelt jellegű a szerzőével szemben. Szerepük nem más, mint a szerzőt megérteni, annak intencióit minél teljesebben kifejezésre juttatni. A színpadi daraboknál a rendező és a színész feltétlenül alkalmazkodik a szerzőhöz.

Másképpen áll ez a dolog a filmdaraboknál. Itt az író megszűnik művész lenni, aki szabadon cselekedheti azt, amit költői fantáziája diktál. A filmdarab-író elbeszélés alakjában tulajdonképpen csak az ideát adja, a legfőbb munka a rendezőé, aki az elbeszélésből darabot, — scénáriumot csinál.

A filmdarabok előállításánál természetesen hatalmas rész jut a munkából a színészre, operateurre, valamint a diszlettervezőre is. A rendező és színész együtt dolgozik, együttesen készítik elő a jeleneteket. Egy és ugyanazt a jelenetet többször elpróbálják s mikor teljesen meg vannak elégedve a kidolgozással, akkor veszik fel a jelenetet. A színészek — hogy a munkát természetesebbé tegyék — beszélnek, nevetnek, sírnak vagy kiabálnak, ahogy a jelenet éppen megkívánja.

Igy folyik a munka a filmgyárak atelierjében, ahol gyakran két, nagyobb filmgyárakban három, sőt több darab is készül egyszerre a színpadokon.

Megtörténik az is, hogy a rendező nemcsak rendezi a darabot, de ő játssza egyúttal a főszerepet is és így egyesíti a

saját személyében a rendező és a színész fáradtságos munkáját.

Az operateur és a diszlettervező (scenikus) hatalmas segítőtársai a rendezőnek. Az interieur — színpadi — felvételeknél a szobák, a termek izléses és pazar berendezései a scenikus, míg a plainair — szabadban készült — felvételeknél a szebbnél-szebb tájak kiválasztása és a felvételek kristálytisztasága, az operateur művészi izlését és tudását dicséri.

DOUGLAS FAIRBANKS

világhírű amerikai filmszínész. (A eredeti fényképet a Madame! szerkesztősége engedte át.)

A filmgyáraknak ma már sikerült a legnevesebb színpadi nagyságokat megnyerni a film részére. Ezeket a művészeket egyrészt az ambíció vitte a filmhez, hogy az egész világot bejáró film révén még ismertebbé és népszerűbbé tegyék magukat, másrészt a hatalmas honorárium — 8—10—12.000 korona — vonzotta őket, amelyet egy-egy filmen való szereplésükért a filmgyárak fizetnek.

A nagyszerű, híres művészek mellett ott találjuk a filmgyárak atelierjében az

állandó kvalitású színészek egész gárdáját. Azok a filmgyárak, melyek nem bírnak egy állandó társulatot foglalkoztatni, ad hoc egy-egy darabhoz szerződtek a színészeket. Könnyű elképzelni, hogy már eselleges érvényesülés reményében is bőven akad erre színész, mert az csak természetes, hogy a színészek nagyobb részét ambíciója a film felé is tereli, ahol, mint fentebb láttuk, gazdagabb jutalmazásra tarthatnak igényt. Egy-egy szereplésért a segédszínészeknek napi 30—200 koronát fizetnek.

A filmgyárak laboratóriumi munkásai szintén fontos tényezői a filmgyártásnak. Ők végzik a már exponált filmek előhívását és sokszorosítását, amely munkák kipróbált szakembereket igényelnek. Egy rosszul sikerült kópia — pozitív film — teljesen tönkretelheti a legjobb rendező fáradtságos munkáját és mellette a filmgyárnak erkölcsi és tetemes anyagi kárt okozhat.

Mire egy-egy filmdarab elkészül, 50—100.000 koronába kerül, sőt van olyan film is, amely 500.000 korona költséggel készül, különösen, ha figyelembe vesszük azt is, hogy a legkisebb film sem készülhet el interieur keretek között. Sokszor igen hosszú és költséges utazásokat kell tenni.

Egy film negatívjéről száz pozitív film is készülhet, amelyek azután filmkölcsonzók útján kerülnek a mozikba, illetve a nagyközönség elé. S midőn a bársonyszékekben kényelmesen végigélvezik az előadást, vajjon van-e közöttük egy is, aki arra gondol, hogy milyen fáradtságos és költséges egy-egy film elkészítése.

Dr. EMBER NÁNDOR. Tehetséges, fiatal zongoraművész, aki már most ott tart, hogy van állandó publikuma, amely őt szereti, tiszteli, — egyszóval eljutott a népszerűség oly nehezen megközelítő útjára. Innen felfelé könnyű már az út, és a biztos sikerhez vezet. Képzett muzsikus, akinek a bravuros technikán kívül nagy zenei intelligenciája is van. A finom, lágy muzsikának mesteri interpretálója, Beethoven, Chopin, Schumann kedvence szerzői. — E hó 28-án rendez immár harmadik önálló zongoraestjét ez évben, bizonyára ismét a legelőkelőbb közönséggel megtöltött zsufolt ház előtt. E hangverseny után külföldre megy a művész. Március elején Münchenben hangversenyez, utána svájci turnét rendez. Biztosnak vesszük, hogy a külföldi utról mégjobban megizmosodva, és művészetében teljesen megtisztultan, kiforrvan jön vissza és elfoglalja a helyét legelső zongoristáink között.

URÁNIA MATINÉK. Az Uránia tudományos színház kulturális programjának keretében vasárnaponként zenematinékat rendez. Ezen matinék műsora a legnagyobb művészi választékossággal van összeválogatva

és nagyban van hivatva a zenei művészet népszerűsítésére. A ciklust, amely már múlt év októberében kezdődött, az opera fejlődésével kezdték, melynek során az olasz, a német, a francia és szláv, végül a romantikusok és klasszikusok kerültek sorra oly elsőrenni erők interpretálásában, mint Sándor Erzsi kamaraénekesnő, Medek Anna, Sámson Mária, Budanovics Mária, M. Némethy Ella, Palay Matild — Székelyhidy, Venczell, Palló, Szügyi, Palotay stb. operaházi tagok. Programjába illesztette Beethoven, Mozart, Schubert művészetét és a magyar dal fejlődését, melyeknek zenei részét Kern Aurél és dr. Seregi Elemér zenekritikusok ismertették.

Az Uránia-matinék további műsora a következő:

Febr. 22. *Verdi-matiné*. Székelyhidy Ferenc operai tag, Kolbay Ildikó, Huber Etelka, Bársony Lajos dalénekesek közreműködésével.

Márc. 7-én *Liszt-matiné*. Bevezető előadást tart dr. Seregi Elemér, énekelnek Palay Matild, Palló Imre operaházi tagok, zongorázik: dr. Ember Nándor, kísér Fleischer operaházi karnagy.

Március 14-én nagy *Petőfi-matiné* Sándor Erzsi és Ivánli közreműködésével, március 21-én pedig *Környei Béla* dalmatinéja Sándor Mariska közreműködésével.

A nivós és népszerű hangversenyek rendezését a Scala hangversenyvállalat végzi Bán Zoltán főrendezővel.

Február 8-án *Schubert-matiné* volt az Urániában. *K. Linz Márta* finoman, stílusosan játszotta a „sonatinát”, majd mint szerző is sikerrel mutatkozott be dal átírataival. *Andauer* Piroska éneke első klasszisu volt, az *Aufenthaltja* és *Erlkönig* tökéletes alakítás volt. *Kotányi* Böske a „moment musikal” átértzett, minden finomságot visszaadó művészettel játszotta, Schubert—Liszt „Wanderer-fantasie”-jában pedig bravuros technikáját ragyogtatta és kiváló előadó művészetéről tett tanúságot. *Venczell Béla* *Gruppe aus dem Tartalust*, majd *Tod und das Mädchen* énekelt tőle megszokott nagy művészettel és nagy sikerrel. *Dienzl Oszkár* bravusan kísérte a szereplőket.

A KERESZTÉNY MAGÁNTISZTVEISELŐK HANGVERSENYE április 4-én lesz a Zeneakadémiában. A magántisztviselők részéről *Leyrer Gyula*, a kulturesoport elnöke, fáradozik a sikeren. A hangversenyt, amelynek szereplői: *Palay Matild*, *Ráihné Noiret Irén*, *Palló Imre* operai tagok, *dr. Ember Nándor* zongoraművész, *Deák István* gondonkaművész és *Karácsonyi István* az Operaház karnagya: a Scala rendezé. (k.)

A MODERN SZINPAD szerkesztősége nagy-szabású matinéra készül február 22-ére a Zeneakadémián. *Környei*, *Medek Anna*, *Ven-*

Dr. EMBER NÁNDOR zongoraművész.

czell Béla, *Kotányi* nővérek zongoraművésznők, *Bárdos Alice* hegedűművésznő, *Várkonyi Mihály* és *Dienzl Oszkár* a közreműködők. A matinét a Scala rendezé.

FRIEDMANN IGNÁC zongoraművész három hangversenye iránt rendkívül nagy az érdeklődés. A legnépszerűbb Chopin játékos válogatott programmal jön a publikum elé. A hangversenyt a Harmonia rendezé.

KEMÉNY REZSŐ zeneakadémiai tanár e hó 5-én adott hangversenyt. *Brahms*, *Joachim*, *Kreysler* és *Sarasate* műveit adta elő. *Kemény* tanár nem előadóművész. Kár, hogy tanári prestízsét évenként leadott hangversenyeivel rontja. Tanítványai lelkesen ünnepelele.

GONDA ISTVÁN e hó 6-án tartotta zongoraestjét. Az estély az unalom jegyében folyt le. *Gonda* technikája fejlett, de az előadás terén igen sokat kell fejlődnie. *Mozart*, *Liszt*, *Schumann* és *Brahms* műveit játszotta jó technikai készséggel, de kevés megértéssel. (D. i.)

DR MITZGER
BUDAPEST,
József-körut 3.

ÚÉR

bőr és nemi
betegségeket
gyógyító inté-
zete férfiak és
nők részére.

H. Vidor Ilonka

A Fővárosi Kabaré színpadán láttuk viszont néhai Vidor Pál leányát. Egyénisége meglepően új: valami hallatlanul kedves felfogással bakfis-dalokat ad elő. Csodálkozó, kissé szepegő modorban, tiszta, halk finom hangon éneklő Vidor Ilonka ezeket a sikerült, bájos kabaré-chansonokat. Olyan természetesen alakít bakfis szerepeket, hogy aki őt a színpadon látja, alig hiszi el róla, hogy a való életben mama, még pedig a drága kis Harsányi Andrisnak édesmamája.

NEMZETI HALADÁS CLUB. Előkelő társadalmi egyesülés megalakulásáról kaptunk hírt. A disztíngvált társaság neve: Nemzeti Haladás Club. Ideiglenes helyisége: IV., Váci-utca 17., I., a Madame! folyóirat szerkesztőségének helyiségében. A Clubnak tudományos, irodalmi és művészeti szakosztálya van, melyek tartalmas előadásaik révén máris széles körben váltak ismertekké. A Club tiszteletbeli elnöke: *Séthi Antal igazságügyi államtitkár. Ügyvezető elnöke: Dr. Heller Róbert szerkesztő. Alélnök: Séthi Imre. Főtktár: Vicenty Sebestyén, főjegyző: Ohmacht Róbert.* A tudományos szakosztály tiszteletbeli elnöke: *Dr. Moesz Gusztáv egyetemi m.-tanár,* elnöke: *Dr. Greguss Pál.* Az irodalmi szakosztály tiszteletbeli elnöke: *Dr. Sik Sándor kegyesrendi tanár,* elnöke: *Niemetz József.* A művészeti szakosztály tiszteletbeli elnöke: *Dr. Lázár Béla, az Ernst-Museum igazgatója,* elnöke: *Tessely Károly.* A Club a közeli hetekben lép a nagyközönség elé, különösen összeállított matinée keretében, melyet külön közlendő napon a Krisztinavárosi Casino nagytermében tartanak.

ZENEDÉLUTÁNOK. *Fliegel József* zongoraművész hétfő esténként tartja városszerte ismert nivós zeneestéyleit, amelyen válogatott publikum válogatott műélvezetben részesül. Az állandó látogatók közt van: Fodor Aranka, az Operaház tagja, K. Linz Márta hegedűművész-nő, dr. Rejőd Alpár, Bellághné, Wágner Erzs, Rapoch Gizi énekesnők, Gajári István dr. zeneszerző, Kalmár Tibor író.

Ugyanezen délután tartja *Wahrmann Edéné* is zenedélutánjait, amelyen Andauer Piroska, Ormándy-Blau Jenő hegedűművész, Buttula László gordonkaművész, Harsányi Tibor zongoraművész, Burger—Nádor—Bokor—Vermes-vonós-négyes, Strausz Erna, a Zeneakadémia tanárnője, Bán Zoltán szavalóművész, a Scala főrendezője, Burger Erzsébet zeneakadémiai növendék, stb. adják a programot. A legutóbbi zeneestélyen Ormándy—Buttula és Harsányi: Schubert B-moll trióját és Dvorzak „Dumky”-ját játszották nivósan és mesterien művészi együttesben.

ÚJ KÖNYV

FORRÓ PÁLnak *Bibor hullámok* címen új könyve jelenik meg a közeljövőben. *Forró Pál* neve jól esengő és elismert név már az eddigi sikerek után: ez új regény új érdekességeket és megfigyeléseket tartalmaz. *Forró* nem elégszik meg a regény alakjainak egyszerű történet lebonyolításával, hanem a belső fejlődéstörténetüket és apró események látható fontosságát is éles szemmel figyeli és megrögzíti. Új regénye egy hétköznaphóból kiemelkedett színész nő megalkuvást kereső polgári vágyakozását és ebből következő ingadozásokat és teljesütelenség örök átkát mutatja, mindezt oly fölényvel és annyi írói készséggel, mint csak a teljes írói képességekkel felszerelt ember teheti. A *Bibor hullámok* sikere méltón fog vetekedni *Egy diákkor története* páratlan sikerével. *Le Bon*

Ne mulassza el

meglátogatni Pátkai Jenő bélyeg-
áruházát. Rákóczi- ut 14 és Do-
hány u. 11. Vesz, cserél, elad.

MAGYAR MŰVÉSZET DREZDÁBAN. A drezdai Ernst Arnold-féle galériában most zárult Lukátsovits Eli iparművészno nagyszerű kiállítása, melyen a művészno fekete-fehér himzésű sárközi csipkái rendkívüli tetszést arattak. A művészno újabb munkái az Ernst-muzeum legközelebbi kiállításán kerülnek bemutatásra.

1920. FEBRUÁR 10-ÉN belügyminiszteri leirattal betiltották az Apolló Kabaré előadásait. A betiltásra az szolgáltatott okot, hogy a kabaré vezetősége nem tartotta be a spanyol járvány ellen előirt óvintézkedéseket.

AMINT A NEMZETI SZÍNHÁZHÓZ igen közelálló egyéniségtől értesülünk, Ivánfi Jenő, a klasszikus színművek megértő interpretálója bizonyos okok miatt hat hónapra szabadságolását kérte és a nagybeteg Ambrus Zoltán távollétében viselt helyettes igazgatói állásáról is leköszönt.

RÓZSAHEGYI KÁLMÁN, a Nemzeti Színház művésze eddig még ellenőrizhetetlen hírek szerint a Magyar Színházhoz szerződik, ahol 90.000 koronás évi szerződést kínálnak neki.

HARMAT IMRE, az ismert nevű kabaré-szerző: új vállalkozásba fog. Új kabaréja állítólag a Fasorban, a Kasselik-féle telken épül. Ugy halljuk, hogy a nyári időtartamra Boros Géza is hozzászerződik. Starja, a gazdag lipótvárosi családból származott, máris ismertté vált és tehetséges Sólyom Janka lesz.

BAUMANN KÁROLY 30 éves művész-jubileumát f. hó 14-én délután 1/3 órakor tartja a Fővárosi Orfeumban. A műsorról, valamint a tiszteletreméltó jubileum biztos nagy sikeréről jövő heti számunkba adunk részletes tudósítást.

ILLETÉKES HELYRŐL határozottan megcafozták azt a valótlan hírt, mely szerint Rózsa S. Lajos megválna a Magyar Nemzeti Operaháztól. A hír semmiféle formában nem felel meg a valóságnak.

Kéziratokat nem adunk vissza. A szerkesztőségnek szóló levelek nem névre, hanem a szerkesztőség címére küldendők. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Neumann J. Idejét multa.
Gellért Gy. Egyik vers jön. A többi gyengéske.
G. Gy. Nem közölhető.
Sz. J. és P. A. Nem közölhető.

Hobel
VI Podmanitzky-11.71
Telefon: 71-20

Évállal:
plakát, ex-libris,
könyvfedél, fejléc,
karikatúra, reklám-
illusztráció,
rajzok, címkek
és bármely grafikai
munkák
tervezését és kiviteletét.

Sternberg
hangszergyár
Budapest VII
Rákóczi-ut 60.

Zongorák!

Zenekari és műkedvelő-hangszerek óriási választékban! Javítások és hangolások szakszerűen és olcsón végeztenek.

Cimbalmok!

Hallatlan skandalum

IV. JELENÉS.

(Előbbi, Mész.)

LETENYÁK (az ágyhoz fut, szétnyitja a jüggönyt): Asszonyom! Kisasszony! Nagysád! Csak gyorsan, gyorsan jöjjön...

MÉZ (borvirágos orral, fejét kidugva, ászitozva): Hu! ... pokolgép van a hasamban.

LETENYÁK: Ön... (Hüledezve.) Hát ön férfi? ...

MÉZ (felülve az ágyban): Ugy van... de miért kérdi?

LETENYÁK (ingerülten): Nahát ez hallatlan, mit keres ön az én ágyamban?

MÉZ: Ez is egy kereset! ... (Körülnéz.) Ez az ön ágya? Ne mondja... de tényleg... hol vagyok én?

LETENYÁK: Az én lakásomon... a Jósika-utcában.

MÉZ (leugrik az ágyról, nadrágban van): Szent isten... a Jósika-utcában? ... és én a Goldene Prätzen-Gasseban lakom...

LETENYÁK: Hol?

MÉZ: Az Aranykéz-utcában.

LETENYÁK: Na! most beszélj, pupák!

MÉZ (szomorúan legyint a kezével): Pupák a kegyed nagyapja! Csak azt szeretném tudni, hogy micsoda jogon tart ön engem fogságban?

LETENYÁK (dühvel): Ez aztán a teleje mindennek... hogy én? ...

MÉZ (közbevág): Miért ringatott ön engem a párnáin? Mondja, kedves idegen?! Lesz szíves talán magyarázatot adni? Ön nekem teljesen ismeretlen.

LETENYÁK (m. f.): Ön is nekem. (Félre.) Ki ez? te jó isten...

MÉZ (a kancsóhoz megy): Pardon! egy pillanatra... pokolgép van a hasamban. (Iszik.)

LETENYÁK: Csak tessék! (Hirtelen.) Ejnye, öregem! nem vacsorázott maga tegnap este a „Fekete macská”-ban?

MÉZ: Sőt igen, de miért?

LETENYÁK: Kéblemre! Hisz ön akkor... te akkor szintén... lüskevári...

MÉZ (folytatja): ...bányász-akadémista voltam... (Megölelik egymást).

LETENYÁK: Végre! két akadémista... én Letenyák Péter vagyok.

MÉZ: Ahá! várj csak... stimmt... Letenyák, a vízfejtő.

LETENYÁK: Csakhogy megismertél.

MÉZ: Én meg Mész Gerzson vagyok, ráun ismersz?

LETENYÁK (homlokára üt): Persze! Mész Gerzson, aki kétszer hasalt el kohászatból, pedig könnyű felfogása volt.

MÉZ: Ugy van, ugy van, arany ifjúkor, emlékszel? azért év végére már jelesen volt kohászatból, persze a második év végén... s attól fogva...

LETENYÁK: Emlékszem, hogyne! ... nagyszerűen fujtad a kohászatot. (Félre.) Fogadást tennék, hogy elsőrangú bányamérnök lett belőle.

MÉZ (félre, körülnéz): Milyen szép lakása van a pasasnak.

LETENYÁK: Hát hogy vagy, öregem?

MÉZ: Nna! és te? (Szünet.)

LETENYÁK (mosolygva): Milyen jól néz ki ez a Mész!

MÉZ (színtugy): Milyen jól néz ki ez a Letenyák!

LETENYÁK (félre): Vajjon mitől ilyen piros az orra?

MÉZ (félre): Nem tudok a pofájára visszaemlékezni.

LETENYÁK (félre): Huszonhét éve nem láttuk egymást, de nincs semmi mondanivalónk. (Fent.) Milyen jól néz ki ez a Mész!

MÉZ: Milyen jól néz ki ez a Letenyák!

LETENYÁK: Valld be, hogyan másztál az ágyamba?!

MÉZ: Ez az, ezt én is szeretném tudni, a rántott csirke az egyellen momentum, melyre határozottan emlékszem.

LETENYÁK: Ne hidd! ... én is úgy voltam a salátával... különben: nem is volt rántott csirke.

MÉZ: Mindegy, húst mégis csak ettünk, de mi történt azóta velünk?

LETENYÁK: Dunsztom sincs róla, egy biztos, hogy egy majomfejű esernyőt elhagytam valahol.

MÉZ: Én meg a zsebkendőmet, jól beittunk.

LETENYÁK: Csak ne lennék ilyen vesztül szomjas. (Iszik a kancsóból.)

MÉZ: Nekem pokolgép van a hasamban. (Iszik.)

LETENYÁK: Ma nálam ebédelsz, így nem engedlek el, na hallod, egy túskevári volt kollégád?

MÉZ: Igazad van.

LETENYÁK (zsebeiben keresgél): Csak azt tudnám, hová tettem a pince kulcsát. (Cseresznyemagokat szed elő a zsebéből.) Na nézd, cseresznyemagok... télen...

MÉZ: És még egész nedvesek, friss rágás. (Ő is zsebeiben kotorász, szintén magokat vesz elő.) Itt ugyanaz szilvában.

LETENYÁK: Szilva? télen? és még egész nedvesek... friss rágás...

MÉZ: Kár ezen a fejünket törni, az ember elhagyogat ittolt magokat.

LETENYÁK (kezet nyújt neki, Mész beleteszi a magokat): A mondásod megnyugtalt, köszönöm. (Félre.) Vajjon mitől ilyen piros az orra?
(Folyt. köv.)

DR. RAJDACSY

BUDAPEST,
József-körút 2.
gyógyít férfi- és női-
betegeket. — Rendel
10—5-ig és 7—8-ig.

Royal Redoute

Budapest művészet szerető közönsége egy új szórakozóhelyhez jutott, a Royal-orfeum épületében megnyílt Royal Redoute képében. Ez az intim hely, mely külföldi mintára van megszervezve, a ledérséggel szemben minden ambíciójával odaigyekszik, hogy egy táncban, mely műsorát dominálja, mint a táncokat kísérő zenében a tiszta művészetet nyújtsa. Erről tanuskodik első műsora is, melyben ismert és jó csengésű nevek is szerepelnek, többek közt: *Lily Clayton*, a bájos angol táncművész, *Pataki Juci* a közkedvelő spitzláncosnő, továbbá *Pártos Jenő* és *Elekny Anny*, akiket a Royal-orfeumból ismer és szeret a közönség. A művészi táncok stílusos kíséretéről gondoskodott *Fodor Ernő* a Redoute agilis művészeti vezetője akkor, midőn megszerezte *Szánthó Vilmos* vezetésével a Redoute művészeti kvintettet. Az említett neveken kívül még számos kitűnő táncprodukcióval igyekszik a Redoute a közönségnek kedveskedni. Ha még megjegyezzük, hogy a vezetés a határviszonyok változásával még többet fog nyújtani, reméljük, hogy Budapest közönségének, mely a szép tánc és a művészi zene híve, hamarosan kegyeibe fogadja és sokszor felkeresi az intim Royal Redoutot.

Felelős főszerkesztő: KALMÁR TIBOR
Lapkiadó: HOMONNAI M. EMIL
Főmunkatárs: KUN IMRE

Előfizetőinket felhívjuk,

hogy ha lapunkat nem kapják pontosan, felszólamlásukat egy levezető-lapon szerkesztőségünk és kiadóhivatalunknál közölni szíveskedjenek.

A kiadóhivatal
(IV., Szép-u. 5. IV.)

GAMBRINUS

ÉTTEREM ÉS
KÁVÉHAZ

VII., ERZSÉBET-KÖRUT 27

DÉLUTÁN ÉS
ESTE

**nagy szimfónikus
HANGVERSENY**

EGRESSY SÁNDOR KARNAGY
VEZETÉSE ALATT.

BELÉPŐDIJ, TÁLCÁZÁS NINCS

ZAHRADIL

Telefon MŰHIMZŐ- ÉS RAJZMŰTEREM
128-31 BUDAPEST, KIRÁLY-U. 42

Mindennemű gép- és kézihimzés, ugyiszintén gyöngyözés és estélyi ruhák tervezése

Színésznők és színinövendékek kedvezményben részesülnek

Manikűröztessen, ondoláltasson

Böskénél és Edithnél
VI., Andrassy-ut 36.
(Párisi Nagy Áruházal szemben.)

„FOTO“

fényképezési szak-
üzlet, Budapest, VII.,
Rákóczi-ut 80. Eladás
nagyban és kicsinyben

BRILLIANSOT

gyöngyöt, aranyat, ezüstöt, mindenféle régiséget
horribilis áron veszek

LICHTMANN
ékszerész, Budapest
Rákóczi-ut 34.
TELEFON J. 118-18.

Selyemharisnyák

szárát is megjavítja a

Terézvárosi
Harisnyajavító

Király-utca 80. (Király-színházal szemben)

Figyelem!

A „Bohémvilág“ egész szervezetében beállott változás folytán, figyelemztetünk mindenkit, hogy csak a folyó évi január hó 28-án keltezett, főszerkesztőnk aláírásával ellátott fényképes-igazolványok érvényesek

A szerkesztőség

"TISZA" KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM

RÁKÓCZI-UT

74

Esténként Balogh Károly cigány-primás és Balogh Lajos gondokaművész muzsikál.

SZŐRMEÁRUKÁT ÉS VADBŐRÖKET VESZ ÉS BECSERÉL, SZŰCSMUNKÁKAT OLCSON KÉSZIT: Lebfovitz szűcsmester, Üllői-ut 95. Telefon : J. 6-21.

Megnyílt
BUDAPEST
szenzációja

a

TABARIN
a lelegegánsabb
táncpalota
RÁKÓCZI-UT **63**

Nagyszerű műsor! Kitűnő konyha!
Szalón és cigányzenekar! Elsőrangú látványosság!

"MIMOSA"

fényképzési műintézet
Baross-utca 127. sz. Első-
rangú vezetés alatt. Arc-
képnagyítások művészi
kivitelben. :: Csoport és
külső felvételek. :: Mű-
vészeknek arkedvezmény.

Homonnai és Tsa

Fotóművészek műterme
IV., Szép-utca 5. (Lift)
(Kossuth Lajos-utca mellett)

Modern művészi fotográfiák, aquarell- és
pastell-képek. — Speciális tánc-felvételek. —
(Lefotografáljuk előlegfizetés nélkül és be-
mutatjuk az elkészített minta-képeket.)

SAVOY

kávéházat
VIII., József-körut 16
átvettem.

Fűtött termék. Hideg és meleg ételek
felszolgálása. Színházi vacsora. Pon-
tos kiszolgálás. Brecher F. tulajd.

Felhívás!

Felkérjük a művésznőket és mű-
vészeket, hogy műtermünkben
(IV., Szép-utca 5, Kossuth Lajos-
utca mellett) a közeljövőben
rendezendő új irányú művészi
fotografia-kiállítás céljára esz-
közlendő felvételekre megjelenni
szíveskedjenek. A látogatás elő-
zetes bejelentését (a művészek
saját érdekében) kérjük
Homonnai és Társa

Hamis fogakat

Aranyat

Ezüstöt

Platinát

Régi arany- és
ezüstpénzt

Cigarettatárcát

Disztárgyakat

Legmagasabb napi áron veszek:

GROSS ANTAL

VIII. ker., József-körut 23. félem. 1.

H. VIDOR ILONKA, a Fővárosi Kabaré művésznője

(Homonnai felvétele)

ABOS ELZA, a Dunaparti Színház v. tagja

(Homonnai felv.)